

ЖАС ТОЛКЫН

1 2013

43003к

Олжас СЭНДІБЕК

ӘДДЕ

Олжас СӘНДІБЕК

Үәде

Алматы
«Жазушы»
2013

УДК 821.512.122
ББК 84 Қаз 7-5
С 28

*Қазақстан Республикасының
Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитеті
«Әдебиеттің әлеуметтік маңызды түрлерін басып шығару»
бағдарламасы бойынша шығарылды*

Сәндібек О.

С 28 Уәде: Өлеңдер / Олжас Сәндібек. – Алматы: Жазушы, 2013.
– 112 бет. – «Жас толқын» сериясы.

ISBN 978-601-200-434-2

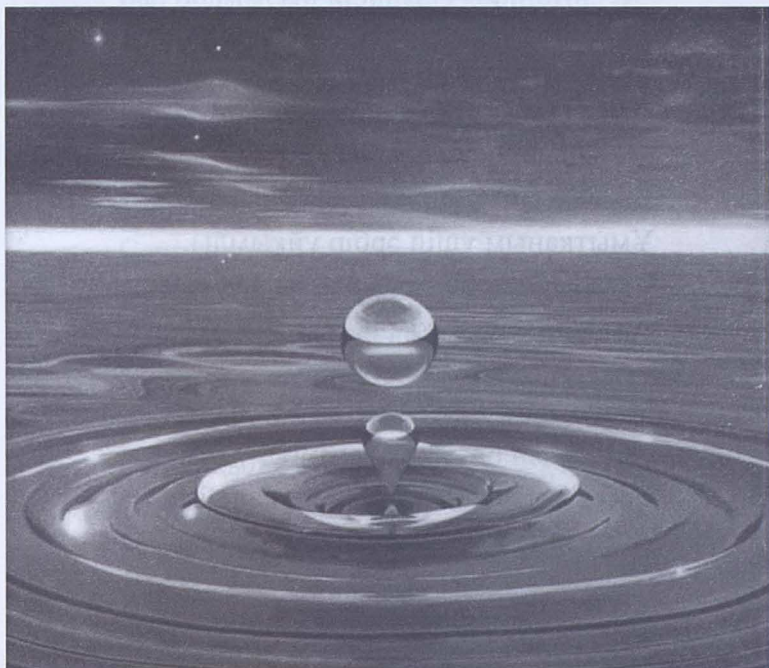
Өлеңдері сыршылдығымен, тақырып алуандығымен ерекшеленетін жас ақынның бұл жинағы болашағынан мол үміт күттіреді. Құрбы-құрдастарының, өскен өлке, туған өңірдің әр алуан қырлары жыр тілінде сәтті өрнектелген.

УДК 821.512.122
ББК 84 Қаз 7-5

ISBN 978-601-200-434-2

© Сәндібек О., 2013
© «Жазушы» баспасы, 2013

Бірінші бөлім

Мөлдір

УӘДЕ

Бұл сөзіме уәде етем әуелі,
Үнің неткен, демің неткен бал еді.
Саған арнап жыр жаза алмай келемін,
Дәл өзіндей әдемі.

Қылықтарын үшін әрбір сиқырлы,
Ұмытқаным үшін әрбір ұйқымды.
Саған арнап бір жыр жазам деп едім,
Дәл өзіндей сүйкімді.

Менен өзге жан сезбеген бұл бақты.
Оқылатын баяу әрі ырғақты,
Саған арнап жыр жазамын қалайда,
Дәл өзіндей қымбатты.

Болмысыңда мәңгі шуақ көктем жүр,
Жанарыңнан айналайын төккен нұр.
Саған деген сезімім де жырым да,
Дәл өзіндей Мөп-мөлдір.

Бұл сөзіме көкте Ием куә де.
Бұл сөзіме көк те, жер де куә де.
Саған арнап өлмейтұғын жыр жазам,
Бұл уәдем, Уәде.

САРЫ ҚЫЗ

Бөгет болмай бір кезде тұсауың да,
Тарпаң едім байлаулы бағын үзген.
Отырушы ем оңаша қыс айында,
Сары аязда сырласып сары қызбен.

«Неге сары қызсың?» деп сұраймын да,
Әңгімені әзілге жалғаймын кеп.
Үн қататын еркелеп құлайтын да,
«Сені ұзақ күткеннен сарғайдым» деп.

Бүкіл әлем далада дірілдейтін,
Бүкіл халық бүрсенді күй кешуде.
Сол бір суық біз үшін білінбейтін,
Тақпайтынбыз пальтоның түймесін де.

Мінезі сәл жұмсақтау биязыдан,
Кеудесіне күн нұрын орнатқан-ды.
Мені сол бір қаңтардың аязынан,
Сары қыздың құшағы қорғап қалды.

ЖАНАР

Үзіліп жүз үміт
Құлауды үйретті.
Мөлдір шық тізіліп
Жылауды үйретті.

Тағдырға бағынып
Шаршауды білмеппін.
Сарғая сағынып
Аңсауды үйретті
Күздің жанары.

Кірпігі қытықтап
Күлуді үйретті.
Қылығы құрықтап
Көнуге үйретті.

Көргенді көңілге
Түюді үйретті
Ал маған өмірде
Сүюді үйретті.
Қыздың Жанары.

СЕН СҮЙМЕЙ КЕТКЕН СОЛ ЖІГІТ...

Шертілмей қалған шерлерден,
Шерменде болған жүрегі.
Сүйем деп сені сенделген,
Сездің бе сол жан кім еді?

Айырып естен бір елес,
Өз айтқандарын жөн деген.
Жібек пен Баян түк емес,
Аққуда сенен кем деген.

Жүзінде иман көктеген,
Жүрегі тұнған жыр еді.
Арнаған талай отты өлең,
Сездің бе сол жан кім еді?

Ұқпадың сырын сөзінің,
Ұқпадың жайын көптеген.
Сен оның сұлу сезімін,
Сезуге дәтің жетпеген.

Арманын айға қондырып,
Алған бетінен танған жоқ.
Сен сүймей кеткен сол жігіт,
Сүйкімсіз болып қалған жоқ..

Басына бақыт қонғанда,
Бойтұмар тағып үкілер.
Сен сүймей кеткен сол жанды,
Сүйеді әлі бүкіл ел!

* * *

Мен жайында ойламауың мүмкін-ді,
Өткен күннің парақтарын ақтармай.
Сен жайында ойламасам біртүрлі,
Құлазымын күзгі жапырақтардай.

Сезім қылын шертіп жырлар арнадым,
Түсінбедің, бірақ, саған өкпем жоқ..
Сен мен үшін Ләйлі бола алмадың,
Сосын мен де Мәжнүн болып кеткем жоқ.

Қиналғам жоқ, мейлі мені ұнатпа,
Өкінішім уақытпен өтелмек.
Мен қиналдым, өзің үшін бірақ та,
Сезіміңе қаяу түспесе екен деп.

Сырт айналып тағдыр өңін бермеген,
Қайғы құшып жүрген сол бір күнімде.
Бағытыңды өзгертіп ең сен менен,
Бақытыңды таба алдың ба бүгінде?

* * *

Сен гүлді сүйесің,
Гүл тектессің ғой жарқыным.
Мен түнді сүйемін,
Себебі, жалқымын.

Сен нұрды сүйесің,
Жанардан нұрың шашырап.
Мен мұнды сүйемін,
Жалғыздығымды қасыма ап.

Сен айды тосасың,
Күн батса болды аспаннан.
Мен қайғы құшамын,
Жастығым сосын жас толған.

Сен күнді сүйесің,
Сүйесің несін күндеймін.
Мен кімді сүйемін?
Білмеймін.
Сосын сүймеймін.

* * *

Жаныма ауыр тиер ме еді мұншама,
Сап-сары боп сағыныштан күз өлді.
Ет жүрегім қанша ауырып тұрса да,
Қоштасамыз біз енді.

Мен әлі де сыңарымды таппадым,
Әсте сабыр күттірді.
Сенің маған түнде жазған хаттарың,
Менің жалғыз қалғанымды ұқтырды.

Махаббатты ардақтаған түріміз,
Өзімізге қарсы қойып жебені.
Бұл ғұмырдан бірімізге біріміз,
Кездеспей-ақ кеткеніміз жөн еді.

Көңілімді жырларымнан ұғарсың,
Мені бекер тумас болар Хауа Анам.
Енді мені білгің келсе сұрарсың,
Жұлдыз бенен ауадан.

АКРОӨЛЕҢ

Бұл басым бәріне көнер
Бір үміт ойнайды сенен
Бір ғана өзіңмен келер
Бақыттың барына сенем

Арамыз алыстау әттең
Арманым алдамас бірақ.
Ай туып, ел жатқан сәтте
Аспаннан сен жайлы сұрап.

Назданып жатамын сосын
«Несіне келдім» деп мұнда
Нұрланған Тараздың кеші
Налысам тартатын сырға.

Уыңды теңейін балға,
Уызын татқанмын шердің.
Уайымға уланған жанға
Уақыт емші ғой, көндім.

Ушығып кетпесін тағы.

* * *

Арайлым.

Жанары өзінде талайдың.

Нұрланып жүретін жүзіңе,

Құрбаның болардай үзіле,

Ұрланып тым жиі қараймын.

Қымбаттым.

Мен неткен бейбақпын.

Мұңымды ақтарып жұлдызға,

Құнымды арттыр деп бұл қызға,

Ғұмырын тіледім бұл бақтың.

Қылықтым.

Сұп-суық санамды жылыттың.

Көріктім көзіңнен күн күлген,

әлемге ән салшы күлкіңмен,

Өткеннің барлығын ұмыттым.

Балдайым

Жырымды өзіңе арнайын.

Ұйқысыз қарсы алып таң нұрын,

Өзіңмен өтсе деп әр күнім,

Сен жайлы ойлаймын.

Жағдайым,

Осылай, күнім-ау, осылай.

МЕНИ ЕСІҢЕ АЛАСЫҢ БА?...

Сырлас таппай селсоқ болған шақтарда,
Көңіліңді басқан кезде баяу мұң.
Күн қызарып көкжиектен батқанда
Мені есіңе аласың ба, аяулым?

Тондырғанда тал бойыңды түнгі ызғар,
Аралағың келіп біраз ай ауылын.
Түнгі аспанда жымыңдаса жұлдыздар,
Мені есіңе аласың ба, аяулым?

Тысыры жоқ тыныштық боп жан-жағың,
Толқындамай тына қалса бар айдын.
Тынық түнде себелесе ақ жауын,
Мені есіңе аласың ба, аяулым?

Қол ұстасып құпия сыр ақтарған,
Құлағымнан кетпей қойды арайлы үн.
Ғашық көрсем қол ұстасқан бақтардан,
Мен өзіңді сағынамын аяулым.

ҒАШЫҚТАР КҮНІ

Бұл даладан жыл да өткен, ғасырда өткен,
Ғашықтар аз ба бізде жасын төккен.
Қозы мен Баян өтті құрбан болып,
Махаббаттың жолына басын тіккен.

Қодар өмір Қозыны аяды ма,
Тағдыр тұсау салса да аяғына.
Адалдықтың жолынан айнымастан,
Мәңгі ғашық боп қалды Баянына.

Ғашықпын деп хақым бар арындарға,
Сезім қаны тулайды тамырларда.
Махаббат мәңгі өлмейді, мәңгі өлмейді,
Жүрек барда, жас барда, жалын барда.

«Сүйем» десем кім ұқсын сірә мені,
Бір ұғынса мына аспан ұғар мені.
Жанға ашпаған бар сырды жиып алған,
Мына дала ғашықтар куәгері.

Жүрек жүрек бола ма дір етпеген,
Сезім гүлдер жырменен, тілекпенен.
Мен ғашықпын гүлдерге, сұлуларға,
Кеудемдегі осынау жүрекпенен.

САҒЫНЫП ЖҮР МЕ ЕКЕНСІҢ?..

Көп болды мен өзіңді көрмегелі,
Көп болды жүректі жыр кернегелі.
Дәл мендей боп алаңдап елеңдеумен,
Сағынып жүр ме екенсің сенде мені?

Жүрегім шабытыма тіл қатады,
Дегендей жырла тағы,
жырла тағы.
Өзіңді ойлауменен таң атады,
Өзіңді ойлауменен күн батады.

СҮЮ

Атпайды сенсіз күліп таң,
Түннен де бақыт сезбедім.
Қараған жанды жылытқан
Шамасы күн-ау көздерің.

Айта алмай ойды іркідім,
Сұлулық сенде жатады.
Көзің күн болса кірпігің
Сол күннің шашқан шапағы.

Ай мүсін ару бетіңмен
Шиедей қызыл ерінің.
Дегбірін таусып кетірген
Қоздырып жігіт желігін.

Ойламай сені көз ілмен,
Іздеуден жүрек танбады-ау.
Табыссам, шіркін, өзіңмен
Арман-ау, бірақ арман-ау.

ПЕРІШТЕ

Жалғанда жалғыз боп жүдедім,
Оралған адамдай тамұқтан
Мұңлықтай мұң кешіп жүр едім,
Кездесе кеттің сен ғайыптан.

Санамды сансыз ой билеген,
Сенделіп сергелдең күй кештім.
Дәл бұлай ешкімді сүймеп ем,
Дәл бұлай ешкімді сүймеспін.

Көруге асықсам ол дағы,
Арманға тез жетсем дегенім.
Жағымнан жаңылғам жоқ әлі,
Өзінді жырлаумен келемін.

Мен едім жырлаудан жалықпас,
Жырымды жорыма теріске.
Ауруын жасырған айықпас,
Мен сені сүйемін Періште.

* * *

Мен сені іздедім
Қараша желіне тоналып,
Ақпанда ақ қарға оранып.
Көктемде бұр жарып елендеп,
Оралған құстармен келер деп.

Мен сені іздедім,
Шілдеде қырық күн.
Соңында үміттің.
Елемей, ескермей,
Күңкілін күдіктің.

Өзіңді көрсем деп асығып,
Ақыл мен сабырды басынып.
Жүйесіз ойларым
Жұлдыздай шашылып.

Мен сені іздедім
Жанарым құрғамай,
Қабағым мұңға бай.
Санамда жалғыздық,
Төбемде сынған ай.
Өзіңсіз жалғанның,
Бір кем боп тұрғаны-ай.

Мен сені іздедім...

* * *

Жұмыр басты пенделердің біріміз,
Қателіктер кетті бізден, күмәнсіз.
Көктемде көктемесе гүліміз,
Мүмкін біздер қосылмайтын шығармыз.

Кінәлама көп сөз солай десті деп,
Бұл сөзімді құп ал қыз.
Бір кеудеде соға алмаса қос жүрек,
Қосылмайтын шығармыз.

Өзімізше асқақ болған түріміз,
Қанша уақыт шыдармыз.
Сағынамыз бірімізді-біріміз,
Қосылатын шығармыз.

